

Право інтелектуальної власності у вітчизняній та зарубіжній правовій системах. Проблеми економіки, інноватики та маркетингу інтелектуальної власності

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВОЮ ВЛАСНІСТЮ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ 90-Х РР. XX СТ.

Іващенко Віктор Анатолійович

кандидат історичних наук, доцент,

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Кузьмінський Олексій Олександрович

кандидат юридичних наук, доцент,

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

За радянських часів в УРСР не було власних органів, що опікувалися сферою інтелектуальної власності. Основні органи, які реєстрували об'єкти інтелектуальної власності, працювали в Москві. Після проголошення незалежності паралельно з нормативною базою почалося формування власних органів управління у сфері інтелектуальної власності. Спочатку створено органи, які опікувалися промисловою власністю, що датоване 1992 р. У січні 1992 р. Уряд видав Постанову про створення Державного патентного відомства України (Держпатенту) [1]. Патентний фонд України перетворювався на Державне патентне відомство, що підпорядковане Комітету з науково-технічного прогресу при Кабінеті Міністрів України. Ця установа отримала офіційну назву – Держпатент України, на який покладено основні функції із забезпечення правової охорони об'єктів промислової власності. Держпатент видавав патенти й інші охоронні документи на винаходи, промислові зразки та деякі інші об'єкти промислової власності, а також регулював функціонування єдиної патентної системи на території України. У березні 1992 р. створено Науково-дослідний центр патентної експертизи. Ці установи підпорядковувалися Державному комітетові науки, техніки і промислової політики. Також у травні 1992 р. спеціальною постановою «Питання Державного патентного відомства України» [2] затверджені штати працівників патентного відомства та витлумачений статус працівників. Загальна

чисельність працівників патентного відомства (п. 1) не перевищувала 130 осіб. Оплату роботи працівників патентного відомства прирівнювали до оплати працівників комітетів при Кабінеті Міністрів. Повноваження патентного відомства схарактеризовано в «Положенні про державне патентне відомство», що затверджене Постановою КМУ від 21 липня 1992 р. № 411[3; 4].

У ст. 1 зазначеного положення регламентовано статус Держпатенту як центрального органу державної виконавчої влади у сфері правової охорони промислової власності, на який покладена реалізація державної політики правової охорони промислової власності та забезпечення функціонування єдиної патентної системи України. У п. 3 окреслено основні завдання Держпатенту, серед яких – забезпечення правової охорони об'єктів промислової власності, видання охоронних документів на об'єкти промислової власності; інформаційне забезпечення фізичних і юридичних осіб щодо об'єктів промислової власності. Зважаючи на тогочасну відсутність належної нормативної бази у сфері промислової власності та необхідність її напрацювання в межах тісної взаємодії між іншими країнами, Держпатент відповідав за міждержавну співпрацю та участь у підготовці й укладанні міждержавних угод із питань охорони промислової власності.

Коло обов'язків Держпатенту описане в п. 4 положення. На підставі аналізу їх можна умовно розділити на кілька груп. Першу групу становить аналітична й правотворча діяльність. У межах своїх повноважень Держпатент вивчав стан сфери охорони промислової власності, її загальні тенденції й динаміку розвитку, формулював пропозиції КМУ щодо вдосконалення роботи систем. У руслі нормотворення Держпатент розробляв проекти нормативних актів із питань охорони промислової власності. Наступним напрямом роботи була експертна діяльність та діяльність із видання охоронних документів на об'єкти промислової власності. Крім того, Держпатент відповідав за інформаційно-аналітичну й просвітницьку діяльність (ведення реєстрів, популяризація винахідницької та патентно-ліцензійної діяльності). Наявність широкого спектру обов'язків і повноважень давала змогу цій установі розпочати активну діяльність із налагодження роботи у сфері промислової власності.

Статичні дані засвідчують, що фактично з грудня 1992 р. розпочалося видання охоронних документів [5, с. 13–14]. Протягом 1993 р. до Центру патентної експертизи надійшло близько 10 000 заявок, однак переважна частина з них – клопотання про видання патентів за нереалізованими позитивними рішеннями патентного відомства СРСР.

Надалі потік таких заявок зменшився (1994 р. – 5900; 1995 р. – 5200). У 90 роках діяльність патентного відомства характеризують як повільну: у 1996 р. у Центрі патентної експертизи з 30 тис. заявок, що надійшли з 1991 р., розглянуто лише 11 тисяч. Аналогічна ситуація зафіксована і з реєстрації знаків для товарів та послуг (розглянуто менше як чверть, понад 13 тис. чекало на розгляд) [5, с. 17–18].

Таким чином, незважаючи на складну політичну та економічну ситуацію, українській владі на початку 90-х рр. вдалося налагодити діяльність державних органів з охорони промислової власності та розпочати роботу по реєстрації об'єктів промислової власності. Повільність у розгляді заявок на нашу думку пояснюється відсутністю належної нормативної бази та процесом її напрацювання.

Список використаних джерел:

1. Про створення Державного патентного відомства: Постанова Кабінету міністрів України від 27 січня 1992 р. № 29. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/29-92-%D0%BF>
2. Питання Державного патентного відомства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 1992 р. № 2248 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/248-92-%D0%BF>
3. Про затвердження Положення про Державне патентне відомство України: Постанова Кабінету міністрів України від 21 липня 1992 р. № 2248 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/411-92-%D0%BF>
4. Іващенко В. А. Розвиток законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні (XIX – поч. XXI ст.): монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2017. 508 с.
5. Глухівський Л. Й. Власність інтелекту (збірник статей). Київ: Державний департамент інтелектуальної власності, 2002. 140 с.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Кобєлєва Т.О., Попов М.О., Проскурня О.М.
доцент НТУ «ХПІ»

Одним з феноменальних явищ XX століть є масове поява на ринку нового виду товару – об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ). Темпи росту обсягу торгівлі цим товаром зростають значно швидше звичайних, тому фахівці прогнозують, що при переході від